SKLEP SVETA (SZVP) 2018/1249

z dne 18. septembra 2018

o ukrepu Evropske unije v podporo mehanizmu Združenih narodov za preverjanje in inšpekcijske preglede v Jemnu

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji in zlasti člena 28(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Varnostni svet Združenih narodov je 14. aprila 2015 sprejel Resolucijo (RVSZN) 2216 (2015), s katero je bil uveden embargo na dobavo, prodajo ali prenos orožja in pripadajočega materiala vseh vrst Aliju Abdullahu Salehu, nekdanjemu predsedniku Jemna, in nekaterim drugim osebam, pa tudi drugim osebam in subjektom, ki bi jih na seznam uvrstil ustrezni odbor Varnostnega sveta za sankcije.

(2) Generalni sekretar Združenih narodov se je v skladu z zahtevo jemenske vlade z dne 6. avgusta 2015 in RVSZN 2216 (2015) v pismu jemenski vladi z dne 11. avgusta 2015 strinjal z vzpostavitvijo mehanizma Združenih narodov (ZN) za preverjanje in inšpekcijske preglede (v nadaljnjem besedilu: UNVIM), da bi bil pritok trgovskega blaga v Jemen karseda nemoten in da se oživi gospodarstvo države.

(3) UNVIM deluje od 5. maja 2016. Urad Združenih narodov za projektne storitve (v nadaljnjem besedilu: UNOPS) v imenu Urada ZN za usklajevanje humanitarnih zadev, jemenske vlade in zadevnih držav članic ZN operativno izvaja in upravlja UNVIM.

(4) Svet je 3. aprila 2017 poudaril, kako pomembno je, da se zagotovi učinkovito in pravočasno procesiranje trgovskega ladijskega prometa v Jemen, in v celoti podprl nadaljnje delovanje UNVIM ter popolno in neovirano izvajanje njegovega mandata. Svet je pozval tudi k doslednemu izvajanju ciljno usmerjenega embarga na orožje, ki ga je uvedel Varnostni svet ZN, in v tej zvezi ponovno opozoril na strogo dosledno uporabo pravil iz Skupnega stališča Sveta 2008/944/SZVP ([1]).

(5) UNVIM je 27. decembra 2017 predstavil predlog, katerega cilj je okrepitev in razširitev njegovih dejavnosti še za eno leto, tj. do marca 2019, zlasti z nadaljnjim pospešenjem postopka odobritve pošiljk trgovskega blaga ter s povečanjem njegovih zmogljivosti za napotitve dodatnega osebja in virov v zadevna pristanišča. Ta okrepitev terja podporo za povečanje obsega osebja UNVIM in pridobitev dodatne inšpekcijske opreme zanj. Unija bi morala finančno prispevati k tej podpori.

(6) Svet je 25. junija 2018 poudaril, da je treba zagotavljati učinkovito in pravočasno procesiranje trgovskega ladijskega prometa, tudi kar zadeva gorivo, v zadevnih pristaniščih, hkrati pa je v celoti podprl nadaljnje delovanje UNVIM ter popolno in neovirano izvajanje njegovega mandata, sklenil pa je tudi, da bo razmislil o okrepitvi UNVIM.

(7) Za tehnično izvajanje tega sklepa bi bilo treba pooblastiti UNOPS. Prispevek Unije za UNVIM bo bistveno pripomogel k temu, da bo UNVIM lahko še naprej opravljal naloge spremljanja in inšpekcijskih pregledov za namene zagotavljanja, da bo trgovski tovor, ki vstopa v jemenske teritorialne vode, v skladu z RVSZN 2216 (2015). Če bi se mandat ali potrebe UNVIM spremenile tako, da bi ustreznost ali relevantnost projekta pri uresničevanju njegovih ciljev postala vprašljiva, bo morala Unija temu ustrezno ponovno preučiti svoj prispevek.

(8) Za nadzor nad pravilno uporabo finančnega prispevka Unije bi morala biti odgovorna Komisija –

([1]) Skupno stališča Sveta 2008/944/SZVP z dne 8. decembra 2008, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme (UL L 335, 13.12.2008, str. 99).

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Unija podpira splošni cilj UNVIM, tj. prispevati k ponovni vzpostavitvi neoviranega prostega pritoka trgovskega blaga v Jemen z zagotavljanjem preglednega in učinkovitega postopka odobritve pošiljk trgovskega blaga, namenjenih v jemenska pristanišča, ki niso pod nadzorom jemenske vlade.

2. Specifični cilji tega projekta so naslednji:

— povečati pritok trgovskega tovora v Jemen z nadaljnjim pospešenjem postopka odobritve pošiljk trgovskega blaga in prepričati ladjarske družbe, da sta pristanišči Hudajda in Salif ponovno dostopni,

— povečati zmogljivosti UNVIM za napotitve dodatnega osebja in virov v Džibuti, King Abdullah Port (Saudova Arabija) ter pristanišča v Salalahu in Soharju (Oman) ter Dubaju (Združeni arabski emirati), pa tudi njegovo zmogljivost za odzivanje v primeru, če se med trajanjem projekta nanj prenesejo dodatne pristojnosti v pristanišču Hudajda.

3. Unija s tem sklepom Sveta prispeva h kritju stroškov, povezanih z okrepitvijo UNVIM, in tako pomaga tudi pri odzivu na potrebe jemenskega prebivalstva kot elementu širše humanitarne strategije.

Dejavnosti projekta so podrobno opisane v Prilogi.

Člen 2

1. Za izvajanje tega sklepa je odgovoren visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (VP).

2. Za tehnično izvedbo dejavnosti iz člena 1 je pooblaščen UNOPS. To nalogo opravlja pod pristojnostjo VP. V ta namen se VP po potrebi dogovarja z UNOPS.

Člen 3

1. Referenčni finančni znesek za izvajanje projekta iz člena 1(2) znaša 4 915 504,24 EUR.

2. Znesek za obdobje šestih mesecev po sklenitvi sporazuma o financiranju iz odstavka 4 tega člena znaša 2 748 472,96 EUR. Preostali znesek 2 167 031,28 EUR se uporabi, če tako odloči Svet, po pregledu iz člena 5(2).

3. Odhodki, ki se financirajo iz zneska iz odstavka 1, se upravljajo v skladu s postopki in pravili, ki se uporabljajo za proračun Unije.

4. Komisija nadzira pravilnost upravljanja odhodkov iz odstavka 1. V ta namen z UNOPS sklene sporazum o financiranju. V sporazumu o financiranju se določi, da mora UNOPS zagotoviti prepoznavnost prispevka Unije.

5. Komisija si prizadeva skleniti sporazum o financiranju iz odstavka 4 čim prej po 18. septembru 2018. Svet obvesti o kakršnih koli težavah v tem postopku in o datumu sklenitve sporazuma o financiranju.

Člen 4

1. VP o izvajanju tega sklepa poroča Svetu na podlagi rednih poročil, ki jih pripravi UNVIM, tudi o mesečnih srečanjih usmerjevalnega odbora UNVIM. Ta poročila so podlaga za oceno, ki jo opravi Svet.

2. Komisija Svetu priskrbi informacije o finančnih vidikih izvajanja projekta iz člena 1.

Člen 5

1. Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.

2. Svet pregleda ta sklep pet mesecev po datumu sklenitve sporazuma o financiranju iz člena 3(4).

3. Ta sklep preneha veljati 12 mesecev po datumu sklenitve sporazuma o financiranju med Komisijo in UNOPS iz člena 3(4). Če sporazum o financiranju do takrat ni sklenjen, pa sklep preneha veljati šest mesecev po začetku veljavnosti.

V Bruslju, 18. septembra 2018

Za Svet

Predsednik

G. BLÜMEL

PRILOGA

1. **Ozadje**

(a) Sedanji konflikt v Jemnu je povzročil vsesplošno humanitarno krizo, zaradi katere 75 % prebivalstva (približno 22,2 milijona ljudi) potrebuje pomoč. Zaradi oviranja uvoza trgovskega blaga v Jemen tam zdaj hudo primanjkuje osnovnih potrebščin, poleg tega pa so cene blaga, ki je še na voljo, močno poskočile, razrasli so se tudi črni trg in tihotapske mreže.

Za odpravljanje težkih humanitarnih razmer v Jemnu je ključno, da se nadaljuje redni pritok trgovskega tovora v državo. Resolucija Varnostnega sveta ZN 2216 (2015) pooblašča države članice ZN, da sprejmejo potrebne ukrepe za preprečitev, da bi z njihovega ozemlja ali prek njega ali z uporabo plovil ali letal pod njihovo zastavo potekala ali da bi njihovi državljani izvajali neposredno ali posredno dobavo, prodajo ali prenos orožja in pripadajočega materiala vseh vrst, vključno z orožjem in strelivom, vojaškimi vozili in opremo, paravojaško opremo in rezervnimi deli za zgoraj navedeno, za določene posameznike in subjekte, ki jih bo na seznam uvrstil Odbor, ustanovljen na podlagi te resolucije. Da bi bil pritok trgovskega blaga v Jemen karseda nemoten, je jemenska vlada ZN zaprosila, naj s spremljanjem in inšpekcijskimi pregledi zagotovi, da bo tovor s trgovskim blagom, ki vstopa v jemenske teritorialne vode, v skladu z zahtevami iz RVSZN št. 2216 (2015).

Decembra 2015 je bil Urad Združenih narodov za projektne storitve (UNOPS) zaprošen za operativno izvajanje in upravljanje mehanizma za nadzor nad spremljanjem in inšpekcijskimi pregledi v imenu Urada ZN za usklajevanje humanitarnih zadev (UN OCHA), jemenske vlade in zadevnih držav članic ZN, da bi bil pritok trgovskega blaga na območja Jemna, ki niso pod nadzorom vlade, karseda nemoten. UNVIM je začel delovati 5. maja 2016.

Po omejitvah ladijskega prometa za severni Jemen, ki jih je novembra 2017 uvedla koalicija, se je UNVIM posvetoval z donatorji in zunanjimi partnerji, pa tudi s koalicijo. V predlogu, s katerim se mandat UNVIM z aprila 2018 podaljša na marec 2019, so bile upoštevane te razprave o krepitvi njegove zmogljivosti, pomisleki glede nevarnosti tihotapljenja orožja na krovu trgovskih ladij in želja po zmanjšanju zamud v trgovskem ladijskem prometu.

UNVIM zdaj deluje v Džibutiju (4 uradniki za spremljanje, 4 inšpektorji, 4 skupine s psi za odkrivanje eksplozivov, 13 članov upravnega/tehničnega osebja in do 7 napotenih strokovnjakov iz Združenega kraljestva) ter v Dždi (Saudova Arabija) z 2 uradnikoma za spremljanje. Razpravlja pa se tudi o razširitvi dejavnosti spremljanja na King Abdullah Port (Saudova Arabija), Salalah in Sohar (Oman) ter Dubaj (Združeni arabski emirati).

(b) EU dosledno poudarja, da je treba učinkovito in pravočasno procesirati trgovski ladijski promet, ter podpira nadaljnje delovanje UNVIM in neovirano izvajanje njegovega mandata. Kakšno koli podporo EU za nadaljevanje UNVIM bi bilo zato treba obravnavati z vidika izboljšanja učinkovitosti mehanizma ter s tem povečanja zmožnosti gospodarskih subjektov in držav, da do jemenskega prebivalstva pripeljejo trgovsko blago. V sklepih Sveta iz aprila 2017 je navedeno naslednje: „Da bo mehanizem Združenih narodov za preverjanje in inšpekcijske preglede lahko deloval učinkovito in s polno zmogljivostjo, potrebuje dosledno podporo koalicije in jemenske vlade“. Poleg tega bi bilo treba vse dejavnosti EU obravnavati v širšem okviru zavezanosti EU politični razrešitvi konflikta in kot del dosledne podpore prizadevanjem posebnega odposlanca ZN.

2. **Postopek inšpekcijskih pregledov in preverjanja v okviru UNVIM**

UNVIM se trenutno uporablja za vsa plovila nad 100 MT, namenjena v jemenska pristanišča, ki niso pod nadzorom jemenske vlade, ter za (1) vsa plovila, ki prevažajo trgovsko blago, ki so ga nabavili gospodarski ali vladni subjekti s sedežem v Jemnu in je namenjeno za prodajo v Jemnu, in (2) dvostransko pomoč držav članic ZN, ki se ne posreduje prek agencij, skladov in programov ZN ali priznanih mednarodnih humanitarnih organizacij.

Postopek preverjanja se začne, ko ladjarska družba na strani www.vimye.org predloži spletno prošnjo za dostop, naloži potrebne dokumente in UNVIM pošlje vso zahtevano dokumentacijo. UNVIM v 48 urah pregleda dokumentacijo in pošlje uradna obvestila zunanjim partnerjem, na primer enoti za evakuacijske in humanitarne operacije koalicijskih sil (EHOC). UNVIM se nato na podlagi lastnega postopka, v katerem med drugim upošteva neskladja v prejeti dokumentaciji, neprijavljene pristanke v pristaniščih, sumljivo gibanje plovila, več kot štiriurni izklop sistema samodejnega prepoznavanja, odloči, ali bo plovilo pregledano ali ne. Inšpekcijski pregledi plovil se opravijo v pristanišču v teritorialnih vodah ali na morju v mednarodnih vodah.

Zatem se bodisi izda bodisi ne izda (prekliče, zavrne ali razveljavi) potrdilo o odobritvi dostopa. UNVIM prek sistema samodejnega prepoznavanja še naprej spremlja premike plovil z odobrenim dostopom, tudi med približevanjem območju za čakanje pod upravo koalicije, od območja za čakanje do sidrišča, od sidrišča do priveza za raztovarjanje. UNVIM preneha spremljanje, ko plovila z odobrenim dostopom, potem ko so raztovorila tovor in izplula iz pristanišča, zapustijo jemenska rdečemorska pristanišča. Med celotnim postopkom je v tesnih stikih z ladjarskimi družbami in poveljniki (kapitani) plovil ter ima ključno vlogo pri reševanju vseh težav, na katere plovila naletijo na morju, med drugim v njihovem imenu posreduje pri enoti za evakuacijske in humanitarne operacije ter koaliciji. Dejavnosti UNVIM, ki olajšujejo celotni postopek odobritve, in stalna komunikacija z ladijskimi družbami so ključne za ohranjanje zaupanja mednarodnih linijskih družb in s tem za zagotavljanje, da bo uvoženo trgovsko blago kljub nadaljevanju konflikta še naprej prihajalo do večine jemenskega prebivalstva.

UNVIM poskuša odpraviti pomisleke mednarodne ladjarske skupnosti tudi tako, da se vsake tri mesece sestane z njenimi predstavniki, da bi zagotovil ustrezno upoštevanje in reševanje težav in izzivov, s katerimi se ta skupnost sooča.

3. **Splošni cilji**

Da bi lahko UNVIM nemoteno izvajal svoj mandat, je splošni cilj ukrepa prispevati k ponovni vzpostavitvi neoviranega prostega pritoka trgovskega blaga v Jemen z zagotavljanjem preglednega in učinkovitega postopka odobritve pošiljk trgovskega blaga, namenjenih v jemenska pristanišča, ki niso pod nadzorom jemenske vlade.

Posebni cilji programa so:

— povečati pritok trgovskega tovora v Jemen s pospešitvijo nadaljnjega postopka odobritve pošiljk trgovskega blaga in ponovno prepričati ladjarske družbe, da sta pristanišči Hudajda in Salif dostopni kljub sedanjemu konfliktu,

— povečati zmogljivosti UNVIM za napotitve dodatnega osebja in virov v Džibuti, King Abdullah Port (Saudova Arabija) ter pristanišča v Salalahu in Soharju (Oman) ter Dubaju (Združeni arabski emirati), pa tudi njegovo odzivno sposobnost v primeru, da se med trajanjem projekta nanj prenesejo dodatne pristojnosti v pristanišču Hudajda.

Če bi se mandat ali potrebe UNVIM spremenili tako, da bi ustreznost ali relevantnost projekta pri uresničevanju navedenih ciljev postala vprašljiva, bo EU temu ustrezno ponovno preučila svoj prispevek.

4. **Opis dejavnosti**

Za tehnično izvedbo projekta bo odgovoren UNOPS.

Dejavnost 1: povečati število uradnikov za spremljanje v okviru UNVIM. Do pet (5) dodatnih uradnikov za spremljanje in do dva (2) dodatna inšpektorja za tovor bo zaposlenih za Džibuti, King Abdullah Port in Dždedo (Saudova Arabija) ter pristanišča v Salalahu in Soharju (Oman) in Dubaju (Združeni arabski emirati) ali za katere koli druge lokacije, okvirno tudi Hudajdo. Te povečane zmogljivosti bodo UNVIM omogočile, da se bo lahko hitro prilagodil vsem dogodkom, ter povečale njegov operativni doseg pri izvajanju inšpekcijskih pregledov plovil in hkrati zagotovile njegovo nemoteno delovanje. UNVIM bo zaposlil še enega uradnika, ki bo deloval v Džibutiju in bo med drugim sodeloval z EU ter zlasti z delegacijami EU na območju Rdečega morja.

Načrtovane dejavnosti so:

— UNOPS bo v skladu s svojimi pravili in postopki za zaposlovanje zaposlil nove uradnike za spremljanje, inšpektorje in uradnika,

— UNOPS bo o vseh prostih delovnih mestih predhodno obvestil ESZD.

Časovnica: ves čas trajanja projekta.

Dejavnost 2: najem dela džibutskega pristanišča. Po podpisu sporazuma o sodelovanju pri projektu z džibutskimi oblastmi 1. maja 2018 ima UNVIM v najemu pristane in priveze v džibutskem pristanišču, da bi zagotovil stalno lokacijo za opravljanje inšpekcijskih pregledov. Trenutno se obnavlja nov pristaniški objekt, da bi olajšali delo uradnikov za spremljanje, inšpektorjev in psov za odkrivanje eksploziva. To bo prispevalo tudi k pospešenju inšpekcijskih pregledov.

Časovnica: ves čas trajanja projekta.

Dejavnost 3: povečati število psov za odkrivanje eksploziva v Džibutiju s štiri na šest: UNVIM bo povečal število psov za odkrivanje eksploziva in njihovih vodnikov s štiri na šest. Glede na vremenske razmere v Džibutiju in ker navedeni psi med inšpekcijskimi pregledi potrebujejo počitek, so zaradi povečanega števila inšpekcijskih pregledov potrebne dodatne zmogljivosti, da bi zagotovili dobro počutje psov in nemoteno delovanje.

Načrtovane dejavnosti:

— kot pri postopkih ZN za oddajo naročil bo UNOPS bodisi objavil nov razpis za sklenitev pogodbe za pse za odkrivanje razstreliva in njihove vodnike bodisi spremenil obstoječo pogodbo s sedanjim ponudnikom storitev, ki ga uporablja UNVIM (TDI – The Development Initiative),

— novi psi za odkrivanje eksploziva bodo vključeni v obstoječo ekipo štirih psov in njihovih vodnikov.

Časovnica: ves čas trajanja projekta.

Dejavnost 4: nakup dodatne inšpekcijske opreme: UNVIM bo nabavil dva (2) prenosna skenerja, da bi svoji ekipi v Džibutiju pomagal pri skeniranju zabojnikov in tovora. Ta dodatna oprema bo omogočila hitrejšo izvedbo inšpekcijskih pregledov plovil v džibutskem pristanišču in mednarodnih vodah.

Načrtovane dejavnosti so:

— priprava tehničnih specifikacij, ki je v teku,

— kot pri postopkih UNOPS za oddajo naročil bo objavljen mednarodni razpis za oddajo ponudb za blago in sklenitev pogodbe,

— dobava opreme in usposabljanje ustreznega osebja.

Časovnica: od prvega do četrtega meseca izvajanja projekta.

Ob koncu projekta bodo sredstva prerazporejena v skladu s pogodbo, podpisano z Evropsko komisijo.

Dejavnost 5: Izvajanje projekta

UNPOS bo zagotovil nadzor nad upravljanjem projekta; to naj bi vključevalo pripravo vmesnih ciljev, notranjih pregledov, nadzor nad pogodbenimi obveznostmi in finančnim upravljanjem. Predvidene dejavnosti vključujejo:

— naročanje zunanjih storitev ali sporazum o posebnih storitvah za tehnično pomoč pri izvajanju projekta,

— finančno in pogodbeno upravljanje storitev, ki jih UNPOS oddaja v podizvajanje tretjim osebam.

Časovnica: ves čas trajanja projekta.

5. **Pričakovani rezultati**

Ob okrepitvi operativnih dejavnosti UNVIM naj bi bili rezultati projekta naslednji:

— preprečen pritok prepovedanega blaga v jemenska rdečemorska pristanišča,

— olajšan prosti pritok trgovskega blaga v jemenska rdečemorska pristanišča,

— mednarodne ladjarje prepričati z uporabo preglednega in učinkovitega postopka za trgovsko blago, ki vstopa v jemenska rdečemorska pristanišča, kljub nadaljnjemu konfliktu,

— podpora jemenski vladi pri zadovoljevanju potreb prebivalstva po osnovnih dobrinah, ki niso v celoti zadovoljene s humanitarno pomočjo in lokalnimi viri.

6. **Predvideno trajanje**

Predvideno trajanje projekta je 12 mesecev, v dveh šestmesečnih obdobjih (6 + 6). Prvo obdobje bo trajalo do marca 2019, drugo pa se bo začelo aprila 2019. Ker sedanji finančni dogovor UNVIM z donatorji velja samo do marca 2019, je v sklepu Sveta predvidena posebna ureditev za obdobje po marcu 2019.

Ta dogovor vključuje klavzulo o pregledu, v kateri je navedeno, da je treba prispevek EU ponovno preučiti in, če se bodo države članice s tem strinjale, brez prekinitve podaljšati za nadaljnjih šest mesecev.

V skladu s tem bo sporazum o prenosu pooblastil med Komisijo in UNOPS podpisan za začetno šestmesečno obdobje, ki ga bo mogoče podaljšati za nadaljnjih šest mesecev, če se bodo s tem strinjale države članice.

7. **Prepoznavnost Unije**

UNPOS, ki je odgovoren za tehnično izvajanje projekta, bo zagotovil ustrezno prepoznavnost finančne podpore Unije, na primer v poročilih ter med dogodki in srečanji. Na vsej dokumentaciji UNVIM bo prikazana zastava EU.

UNVIM/UNOPS bo zagotovil, da bo vsa nepotrošna oprema, nabavljena s sredstvi EU, ustrezno prepoznavna, med drugim označena z logotipom EU. Če bi takšno označevanje lahko ogrozilo privilegije in imunitete UNOPS ali varnost osebja te organizacije ali končnih upravičencev, bo poskrbljeno za primerno alternativno ureditev.

8. **Sodelovanje EU v usmerjevalnem odboru UNVIM**

Usmerjevalni odbor UNVIM vključuje Kraljevino Saudovo Arabijo (EHOC in ministrstvo za obrambo), Združene arabske emirate, jemensko vlado (uradnik UNVIM za zvezo s sedežem v Džibutiju in predstavnik ministrstva za promet), UNPOS in OCHA. Združene države Amerike, Nizozemska in Združeno kraljestvo se tega srečanja udeležujejo s „statusom opazovalcev“ v vlogi donatorjev UNVIM, EU pa bo sodelovala na mesečnih srečanjih usmerjevalnega obora UNVIM.

9. **Poročanje**

UNVIM/UNOPS bo ESZD mesečno poročala, da bi preučili napredek pri doseganju rezultatov projekta. Ta poročila bodo poslana ustreznemu telesu Sveta.

ESZD bo poročala ustreznemu telesu Sveta o mesečnih srečanjih usmerjevalnega odbora UNVIM.

UNIM/UNOPS bo vsake tri mesece neposredno poročal ustreznemu telesu Sveta v Bruslju.

UNVIM/UNOPS bo predložil končno in finančno poročilo v šestih mesecih po koncu izvedbenega obdobja.